

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ПРВ ОДДЕЛ

СЛУЧАЈ РАМКОВСКИ v. РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

(Жалба број 33566/11)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

8 Февруари 2018

Оваа пресуда ќе стане конечна под околностите утврдени во Член 44 § 2 од Конвенцијата. Истата може да биде предмет на редакциски измени.

Во предметот Рамковски v. Република Македонија,

Европскиот суд за човекови права (Прв Оддел) во Совет составен

од:

Linus-Alexandre Sicilianos, *Претседател*,

Kristina Pardalos,

Aleš Pejchal,

Ksenija Turkovič,

Armen Harutyunyan,

Pauliine Koskelo,

Tim Eicke, судии,

и Abel Campos, *Заменик секретар на Одделот*,

Расправаше на нејавна седница на 16 Јануари 2017 година, и

Ја донесе следнава пресуда, која беше усвоена на истиот датум:

ПОСТАПКА

1. Случајот отпочна со жалба (бр. 33566/11) против „Република Македонија” поднесена во Судот според Член 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и слободи (“Конвенцијата”) од страна на двајца македонски државјани Г-дин Велија Рамковски (“првиот жалител”) и Г-ѓа Емел Рамковска (“вториот жалител”) на 23 Мај 2011 година.

2. Жалителите беа застапувани од страна на Г-дин Ф. Медарски, адвокат од Скопје. Владата на Република Македонија (“Владата”) првично беше застапувана од нејзиниот поранешен агент, Г-дин К. Богданов, кој беше наследен од Г-ѓа Д. Цонова.

3. Јован Илиевски, како избран судија од Република Македонија, не можеше да постапува по овој случај (Правило 28). На 13 Јули 2017 година Претседателот на Советот одлучи да го назначи Tim Eicke да постапува како *ad hoc судија* (Правило 29 § 2 (a)).

4. Жалителите, тврдеа, конкретно, дека судските решенија со кои се продолжувал нивниот притвор пред судење и постапките за ревизија на ваквите решенија претставуваат прекршување на нивните права според Член 5 §§ 3 и 4 и Член 6 § 2 од Конвенцијата.

5. На 3 Јули 2014 година жалбите на жалителите беа доставени до Владата.

ФАКТИ

I. ОКОЛНОСТИ НА СЛУЧАЈОТ

6. Жалителите се родени 1947 година и 1971 година и живеат во Скопје. Првиот жалител е татко на вториот жалител.

A. Притворот на жалителите

7. Првиот жалител бил уапсен на 23 Декември 2010 година. Вториот жалител бил уапсен следниот ден.

8. На 24 Декември 2010 година жалителите биле изведени пред истражен судија при првостепениот Основен суд Скопје (судечкиот суд). Истиот ден истражниот судија отворил истрага за дваесет луѓе, вклучувајќи ги и жалителите, под сомнение за кривично дело злосторничко здружување и кривично дело даночно затајување. Се наведувало дека првиот жалител се здружил со цел да формира организирана група за извршување на различни кривични дела преку мрежа на компании основани и во сопственост на осомничените.

9. Во исто време истражниот судија за деветнаесет од осомничените меѓу кои и жалителите, изрекол мерка притвор во траење од триесет дена. Наредбата исто така се однесувала на петмина осомничени кои се уште биле на слобода, вклучувајќи го и Х.Р. син на првиот жалител и брат на вториот жалител. Мерката притвор била изречена по сите три основи предвидени во членот 199 (1) од Законот за кривична постапка, Службен Весник на РМ бр. 15/2005 – (“Законот”) односно поради опасност од бегство, повторување на делото и попречување на истрагата. Што се однесува до опасноста од бегство, судијата ги земал предвид изјавите на осомничените, вклучувајќи го и фактот дека некои од нив одлучиле да го користат правото на молчење, тежината на кривичните дела и сериозноста на предвидената казна, и заклучил дека постои опасност од бегство на осомничените доколку бидат пуштени на слобода. Притворањето на осомничените на основа на опасност од повторување на делото, било оправдано со фактот дека повеќето од нив имале менаџерски позиции во компании вклучени во кривичната постапка и имале овластување да потпишуваат банкарски сметки и други финансиски документи. Понатаму, судијата утврдил дека постоеле особени околности кои укажувале дека доколку бидат пуштени да се бранат од слобода, осомничените би можеле да ја попречуваат истрагата преку влијание врз сведоците на обвинителството кои требало да бидат сослушани од истражниот судија. Исто така било нарачано и вештачење.

10. На 21 Јануари 2011 година совет од тројца судии предвиден согласно член 22 (6) од Законот (види параграф 33 подолу) донел решение со кое го продолжил притворот на жалителите за триесет дена и за дванаесет други осомничени по сите три основи предвидени со Законот. Во врска со опасноста од бегство, советот го дава следново образложение:

“Материјалните и вербални докази собрани досега го поткрепуваат основаното сомневање дека обвинетите ги сториле делата за кои се товарат. Имајќи ги предвид природата, карактерот и видот на кривичните дела кои се истражуваат, како и тежината на обвиненијата, степенот на кривична одговорност, предвидената казна ... советот смета дека постои реална опасност од бегство доколку обвинетите бидат пуштени на слобода...

Ризикот од бегство дополнително се оправдува со материјалните прилики на обвинетите со оглед да повеќето од нив не поседуваат недвижен имот на свое име ... Советот го ценеше и фактот дека повеќето од обвинетите имаат семејства и дека се родители, како и тоа дека [некои од обвинетите, вклучувајќи ја и Г-ѓа Е. Рамковска] имаат недвижен имот на свое име, но ваквите околности не ја елиминираат опасноста од бегство на обвинетите и не се доволни да го осигураат нивното присуство во истражната постапка.“

11. Советот, исто така, сметал дека доколку бидат пуштени да се бранат од слобода, осомничените може да ја попречат истрагата. Во врска со ова, се зема предвид фактот дека испитувањето на сведоците на обвинителството било закажано за 21, 25 и 31 Јануари 2011 година. Фактот дека некои од осомничените (но не и жалителите) одлучиле да се користат со правото на молчење, од страна на советот се сметало како фактор кој го зголемува стравот од попречување на истрагата.

12. Во однос на опасноста од повторување на делото, советот го земал предвид фактот дека жалителите биле дел од организирана група која дејствувала подолг временски период, со назначени улоги во бизнис структурите на веќе постоечките компании или компании кои осомничените имале намера да ги основаат со цел стекнување на противправна имотна корист. Фактот дека осомничените сеуште ги имаат истите позиции во компаниите инволвирани во кривичната постапка, претставува опасност од повторување на делото, доколку бидат пуштени на слобода.

13. На 26 Јануари 2011 година жалителите вложиле жалби со кои се жалеле дека советот составен од тројца судии не дал конкретни причини со кои би се оправдал притворот пред судење на жалителите.

Тие исто така тврделе дека советот не дал доволно причини со кои се оправдува изрекувањето на притворот по основ на постоење страв од повторување на делото, како и тоа дека околноста за опасноста од попречување на истрагата не била доволно поткрепена бидејќи речиси сите докази биле собрани. Фактот што некои од останатите осомничени одлучиле да го користат правото на молчење не може да се смета за основа за продолжување на мерката притвор. Жалителите исто така, истакнале дека претходно не биле осудувани; не се спротивставиле при апсењето и се однесувале примерно во текот на нивниот притвор. Двајцата жалители имале семејства и имот во тужената држава. Вториот жалител била мајка на три малолетни деца. Тие побарале да бидат ослободени и замена на мерката притвор со поблага мерка, како што е куќен притвор.

14. На 4 Февруари 2011 година Апелациониот суд Скопје (“Апелационен Суд”) ги одбил жалбите на жалителите и на другите осомничени и го потврдил решението на судот. Во врска со опасноста од попречување на истрагата, Апелациониот суд навел дека истрагата сеуште не била завршена и дека било во тек испитување на сведоци. Судот се повикал на тежината на кривичните дела и сериозноста на казната како околности со кои го оправдува притворот на жалителите по основ на опасност од бегство. Што се однесува до опасноста од повторување на делото, Апелациониот Суд ги повторил наводите на советот дека осомничените биле под истрага заради дејствување како организирана група во подолг временски период, преку мрежа на компании основани во земјата и во странство, со намера за стекнување на противправна имотна корист.

15. На 21 Февруари 2011 година совет од тројца судии на судечкиот суд определил уште едно триесет-дневно продолжување на притворот спрема жалителите и девет други осомничени. Советот употребил идентични формулации за оправдување на мерката притвор изречена по основите на опасност од бегство на осомничените, повторување на делото и попречување на истрагата. Дополнително, советот го земал предвид и фактот дека истрагата била проширена заради опфаќање на дополнителни кривични дела. Заради тоа, дополнителни докази, вклучувајќи го и сослушувањето на двајца сведоци – М.Н. и Р.Д. како претставници на одредени компании – тек треба да се обезбедат.

16. На 4 Март 2011 година, Апелациониот Суд ги одбил жалбите поднесени од жалителите и другите осомничени. Го потврдил решението на советот и образложението за понатамошно продолжување на притворот на жалителите.

17. На 22 Март 2011 година за жалителите и другите осомничени било подигнато обвинение пред судечкиот суд. Двајцата жалители биле обвинети за кривични дела перење пари, злосторничко

здружување и даночно затајување. Првиот жалител, дополнително бил обвинет и за кривично дело злоупотреба на службената положба.

18. На истиот ден, совет составен од тројца судии при судечкиот суд, определил продолжување на мерката притвор за триесет дена спрема жалителите и другите обвинети. Продолжувањето на мерката притвор било изречено по основ на опасност од бегство на обвинетите и страв од повторување на делото. Советот го дал следново образложение:

“Досега собраните материјални и вербални докази го поткрепуваат високиот степен на основано сомневање дека обвинетите ги извршиле кривичните дела за кои се обвинети. Имајќи ја предвид природата, карактерот и видот на кривичните дела со кои се обвинуваат обвинетите согласно обвинителниот акт; со оглед дека обвинетите ги извршиле кривичните дела како добро организирана и компактна група составена од организатори и членови со доделени улоги во превземањето на инкриминираните дејствија за кои се товарат; имајќи го предвид степенот на опасност за општеството и кривичната одговорност; имајќи го предвид видот и сериозноста на предвидената казна за таков вид на кривични дела за кои се товарат осомничените, вклучувајќи ја и можноста за ефективна затворска казна, советот смета дека постои реална опасност од бегство доколку обвинетите бидат пуштени на слобода... Опасноста од бегство се зголемува доколку се земат предвид однесувањето на Х.Р., Н.Р., Р.И., и Р.Ц., [други обвинети] со оглед на тоа дека тие остануваат недостапни на органите за прогон ... “

При оценката на ризикот од повторување на делото како основа за понатамошно продолжување на притворот, советот ги зел предвид природата и видот на кривичните дела за кои се обвинуваат обвинетите ... како и фактот дека обвинетите се товарат за дејствување како добро организирана група, составена од организатори и членови, со доделени улоги во деловните структури на неколку компании, кои дејствувале подлг временски период. Опасноста од повторување на делото се поткрепува поради околностите дека некои од кривичните дела биле сторени како продолжени кривични дела, што ја нагласува природата и карактерот [на обвинетите], како и нивната подложност за извршување на криминални активности од овој тип во подолг временски период. Фактот дека поголемиот дел од обвинетите сеуште ги држат истите позиции во компаниите инволвирани во кривичната постапка, од кои ги превзеле инкриминираните дејствија за кои се обвинуваат во кривичната постапка,

генерира опасност од повторување на делото доколку бидат пуштени да се бранат од слобода ... “

19. На 28 Март 2011 година жалителите вложиле жалби со кои се жалеле дека со судското решение за определување притвор им биле прекршени нивните права според Член 5 од Конвенцијата, во смисла на тоа дека не биле дадени конкретни причини за нивниот притвор. Тие тврделе дека советот првично донел колективно решение за определување притвор, употребувајќи идентични формулации и стандардизирани фрази без специфицирање на конкретни причини кои се однесуваат на личниот карактер на жалителите кои би го оправдале нивниот притвор. Тие исто така тврделе дека формулациите употребени од советот биле спротивни на начелото на пресумпција на невиност гарантирано со Членот 6 § 2 од Конвенцијата.

20. На 11 Април 2011 година Апелациониот суд ги одбил жалбите на жалителите и на другите обвинети. Судот се повикал на тежината на делата и сериозноста на предвидената казна како околности кои го оправдуваат понатамошното продолжување на притворот на жалителите и другите обвинети. Во врска со опасноста од повторување на делото, Апелациониот суд го забележал фактот дека обвинетите биле обвинети за дејствување како организирана група во текот на подолг временски период, со претходно дефинирани улоги, користејќи ја воспоставената деловна структура на компании во тужената држава и во странство.

21. На 21 Април 2011 година совет од тројца судии го продолжил притворот на жалителите и другите обвинети за уште триесет дена, заради опасност од бегство и опасност од повторување на делото. Судот дал исти причини како и претходно.

22. На 29 Април 2011 година жалителите го обжалиле решението на советот пред Апелациониот суд.

23. На 10 Мај 2011 година Апелациониот суд ги одбил жалбите на жалителите и на другите обвинети, давајќи ги истите причини како и претходно.

24. На 13 Мај 2011 година таквата одлука му била доставена на првиот жалител во затворот. На истиот ден, адвокатот на жалителите извршил увид во списите на предметот при судечкиот суд.

25. Во меѓувреме жалителите во неколку наврати поднесувале барања за да бидат пуштени да се бранат од слобода, кои не биле уважени. На 10 Мај 2011 година совет од тројца судии на судечкиот суд го одбил барањето за укинување на притворот поднесено од страна на вториот жалител. Исто така отпаднал и основот за опасност од повторување на делото од листата на основи со кои се оправдува притворот изречен спрема вториот жалител.

26. Во текот на постапката, притворот на жалителите бил континуирано продолжуван се до нивната пресуда од страна на судечкиот суд. Продолжувањето на притворот за првиот жалител било изрекувано заради опасност дека тој може да се даде во бегство и опасност дека може да го повтори делото. По 10 Мај 2011 година, притворот на вториот жалител бил продолжен само заради опасност дека таа може да се даде во бегство.

27. На 14 Март 2012 година, судечкиот суд ги осудил обвинетите согласно обвинението. Судот исто така одлучил дека тие би требало да останат во притвор до правосилноста на пресудата.

28. На 25 Февруари 2013 година, Апелациониот Суд ги потврдил пресудите за жалителите. Жалителите отпочнале со издржување на казната затвор.

Б. Информации за жалбата во печатот

29. Во своите обсервации Владата го извести Судот за статија објавена на 19 Ноември 2014 година на интернет портал наречен Призма-Балкан Балканска Истражувачка Репортерска Мрежа (БИРН) со наслов “*Владата понудила спогодба – Рамковски ја одбил, ќе го чека Стразбур* ”. Во статијата новинарот напишал за фактичката состојба на случајот, жалбите доставени до Владата и прашањата поставени од страна на Судот. Бил вклучен и линк кон Изјавата за факти и Прашањата на Судот доставени до страните.

30. Поднасловот од насловот на статијата гласи:

Државата му понудила на Велија Рамковски –компензација за долгиот притвор и нарушување на пресумпцијата на невиност во случајот „Пајажина,, за кои се жалел пред Европскиот суд, но тој ја одбил. Соочени со тоа дека државата ќе го загуби случајот Владата ќе ги менува законските одредби за притворот

31. Последниот дел од статијата бил насловен “*Рамковски одбива спогодба, Владата го менува законот*”. Понатаму во статијата се вели:

“По поставените прашања од Судот државата понудила спогодба, потврди за БИРН одбраната на Велија Рамковски. Спогодба за исплата на компензација (штета) е дозволена со статутот на Судот, но тоа не било прифатливо за Рамковски.”

-Јас бев во затвор, се видов со Велија Рамковски,му ја пренесов пораката од државата за спогодба, но тој ја одби. Решен е да чека повредите во неговиот случај да го констатира Судот во Стразбур

со пресуда – потврди за БИРН, член на адвокатскиот тим на Рамковски ангажиран да го застапува пред домашните судови.

Државата исто така потврди дека била контактирана од страна на Судот во Стразбур, потврдувајќи ја веродостојноста на документите со кои располага БИРН.

-Владиниот агент и Бирото кои ја застапуваат државата пред Судот во Стразбур го подготвуваат одговорот што треба да го доставиме до судот до крајот на ноември. – изјави за БИРН Владиниот агент Костадин Богданов.

Тој вели дека во меѓувреме ги контактирале телефонски странките и им понудиле спогодба, но до сега нема одговор од нив, па тие мора да достават одговор до Судот во рокот кој истекува за неколку дена.

...”

32. Откако била објавена информација за понудата за спогодба на интернет порталот Призма-БИРН, истата се појавила и на неколку други интернет портали.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАШНО ПРАВО

Закон за кривична постапка –пречистен текст од 2005 година, Службен Весник бр.15/2005

33. Членот 22(б) од Законот за кривична постапка предвидува дека првостепените судови одлучуваат во совет од тројца судии по жалби против решенија на истражниот судија.

34. Според членот 198 (2) од Законот, траењето на притворот мора да биде сведено на најкратко нужно време.

35. Согласно членот 199 (10 (1-30 од Законот, притвор може да се определи ако постои основано сомневање дека определено лице сторило кривично дело и ако постои опасност од негово или нејзино бегство, попречување на истрагата или страв од повторување на делото.

36. Според членот 200 (1) и (6) од Законот, притвор определува истражен судија. Засегнатото лице има право на жалба до советот од член 22 (6).

37. Со одредбата од член 205 (1) од Законот се предвидува дека истражен судија може да определи притвор во траење од најдолго триесет дена. Членот 205(2) предвидува дека притворот може да биде

продолжен со решение на советот утврден во член 22 (6), по предлог на истражниот судија или јавниот обвинител.

38. Членот 207 (1) од Законот предвидува дека по подигнување на обвинението советот утврден во член 22(6) одлучува за продолжување на притворот. Со членот 207 (2) е определено дека по подигнувањето на обвинението, притворот може да трае најмногу до една година (за кривични дела за кои може да се изрече казна затвор до петнаесет години). Со член 207 (3) се бара советот да испита дали сеуште постојат причините за притвор, и согласно тоа да донесе решение за продолжување или укинување на притворот. Советот е должен да го изврши испитувањето на причините и без предлог од странките по истекот на триесет дена од правосилноста на последното решение за притвор.

ПРАВО

I. ПРЕЛИМИНАРЕН ПРИГОВОР НА ВЛАДАТА

A. Поднесоци на странките

39. Владата истакна дека жалителите ги прекршиле правилата на тајност во врска со преговорите за постигнување на пријателска спогодба со тоа што обзнаниле информации во медиумите за понудата за пријателска спогодба. Во поткрепа на овие наводи, се повикаа на статија првично објавена на интернет порталот Призма-БИРН на 19 Ноември 2014 година, која подоцна се појавила на неколку други интернет портали. Владата тврдеше дека било очигледно од статијата дека информациите биле дадени од страна на жалителите, со оглед да била содржана експлицитна изјава дадена од член од адвокатскиот тим на првиот жалител. Владата побара Судот да ја прогласи жалбата за недопуштена по основ на злоупотреба на правото на жалба.

40. Застапникот на жалителите пред Судот истакна дека ниту тој ниту жалителите не објавиле никакви информации кои се однесуваат на понудата за пријателска спогодба дадена од Владата. По добивањето на понудата за пријателска спогодба од страна на Владата, тој за истото, го известил најблиското семејство. Жалителите се наоѓале во притвор каде биле подложни на строг режим на лимитирана комуникација. Поради овие причини, тие не би можеле да ги проследат информациите до медиумите, што е очигледно и од самата статија, која не вклучувала никаква лична изјава на жалителите. Ниту еден електронски медиум не објавил никакви информации за преговорите за

пријателско решавање. И на крај, сите информации во оспорената статија се однесуваат на првиот жалител; не е направена никаква референца за вториот жалител.

Б. Оценка на Судот

41. Судот забележува дека согласно Член 39 § 2 од Конвенцијата и Правилото 62 § 2 од Правилата на Судот, преговорите за пријателско решавање на случајот се доверливи и нема писмена или усна комуникација и ниту една понуда или исклучок направени во текот на преговорите за пријателска спогодба не може да се упатуваат или да се потпираат на спорни постапки. Ова правило е апсолутно и не дозволува индивидуална процена на тоа колку детали биле обелоденети. (види *Balenović v. Croatia* (dec.), no. 28369/07, 30 September 2010 and *Abbasov and Others v. Azerbaijan* (dec.), no. 36609/08, § 28, 28 May 2013). Со оглед на важноста на овој принцип, Судот повторува дека прекршувањето на правилото за доверливост, во одредени околности, може да го оправда заклучокот дека жалбата е недопуштена поради злоупотреба на правото на жалба. (види *Mirošubovs and Others v. Latvia*, no. 798/05, § 66, 15 September 2009; *Barreau and Others v. France* (dec.), no. 24697/09, 13 December 2011 and *Čapský and Jeschkeová v. the Czech Republic* (правичен надомест), nos. 25784/09 and 36002/09, § 17, 9 February 2017). За да се смета за злоупотреба на правото на жалба, откривањето на доверливи информации мора да биде намерно и директната одговорност на жалителот во објавувањето, мора да се утврди со доволна сигурност (види *Arsovski v. the former Yugoslav Republic of Macedonia*, no. 30206/06, § 40, 15 January 2013 and *Gorgadze v. Georgia* (dec.), no. 57990/10, § 19, 2 September 2014).

42. Судот потсетува дека правилото за доверливост служи за да ги заштити и двете страни и Судот од секој обид да извршат политички или било каков друг вид притисок. Па така, има за цел да го олесни пријателското решение, со тоа што ќе обезбеди информациите дадени во текот на преговорите да не бидат откриени и објавени. Во исто време, правилото 62 § 2 го штити и Судот и неговата сопствена непристрасност, обезбедувајќи дека ако преговорите за пријателско спогодување не успеат, нивната содржина нема да влијае на исходот од спорната постапка. (види *Heldenburg v. the Czech Republic* (правичен надомест), no. 65546/09, § 25, 9 February 2017 и референците кон истите).

43. Осврнувајќи се на конкретниот случај, Судот забележува дека лицето што му ги открило на медиумите информациите дека првиот жалител ја одбил иницијативата што Владата ја презела за да обезбеди пријателско решавање на случајот никогаш не било утврдено.

Во своите поднесоци правниот застапник на жалителите пред Судот категорично го одбил тврдењето за статијата на која се повикува Владата, дека било какво објавување на информации во печатот било направено од страна на самите жалители или од нивниот законски застапник.

44. При овие околности, Судота наоѓа дека идентификацијата на вистинскиот извор на информацијата дадена на печатот покренува тешко фактичко прашање. Имајќи го предвид општото правило на доверливост, Судот смета дека нема потреба да го решава овој фактички спор во конкретниот случај. Ова е така, поради тоа што дури и да се претпостави дека тврдењата на Владата се точни, информацијата која била објавена во печатот, содржела многу малку од она што во секој случај, веќе било јавно достапно, и конкретно не се откриени никакви детали од предметните преговори за пријателска спогодба, како што се на пример: износот на штетата, или било какви понуди или направени отстапки, што би можело да значи предвидување на било кој начин на постапката пред Судот. При такви околности, Судот смета дека носење на одлука со која жалбата би се прогласила за недопуштена поради злоупотреба на правото на жалба, не би била оправдана, (спореди *Lesnina Veletrgovina d.o.o. v. the former Yugoslav Republic of Macedonia* (dec. no. 37619/04, 2 March 2010) Поради што следуваше приговорот на Владата да биде одбиен.

II. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 5 § 3 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

45. Жалителите се жалат дека домашните судови не дале релевантни и доволни причини за нивниот континуиран притвор. Тие се повикуваат на член 5 § 3 од Конвенцијата, кој гласи:

“3. Секое лице уапсено или притворено според одредбите на став 1в од овој член мора веднаш да биде изведено пред судија или друго судско лице, со закон овластено да врши судска власт, и да има право на судење во разумен рок или на пуштање на слобода во текот на судската постапка. Пуштањето може да се услови со давање гаранција дека тоа лице ќе се појави на судењето.”

A. Допуштеност

46. Судот забележува дека овој жалбен навод не е очигледно неоснован во смисла на значењето на членот 35 § 3 (а) од

Конвенцијата. Понатаму, забележува дека овој жалбен навод не е недопуштен по ниту еден друг основ. Оттука, мора да биде прогласен за допуштен.

В. Основаност

1. Тврдења на странките

(а) Жалителите

47. Жалителите тврдеа дека домашните судови не дале доволно причини за да го оправдаат нивниот континуиран притвор. Судовите одлучиле да го продолжат притворот на жалителите и другите обвинети преку колективни одлуки, а нивното образложение содржело стереотипни формули, без да се наведат индивидуализирани аргументи. Судовите не дале никакви конкретни причини да го поткрепат нивното тврдење дека жалителите би можеле да се дадат во бегство, освен тежината на обвиненијата и тежината на предвидената казна. Домашните судови не ги земале предвид алтернативните превентивни мерки за обезбедување присуство на жалителите на судењето.

(б) Владата

48. Владата се произнесе дека домашните судови соодветно ги разгледале личните околности на жалителите и приложили релевантни и доволни причини при носењето на решенија за определување на притвор. Тие земале во предвид дека жалителите и некои од членовите на нивните семејства биле сопственици на компании, регистрирани и во тужената држава и во странство, кои биле инволвирани во конкретните кривични постапки. Фактот дека оваа сложена и повеќеслојна структура на деловни и семејни врски, како и позициите на жалителите во компаниите, биле земени предвид од домашните судови, покажува дека имале индивидуализиран пристап во проценката на релевантните околности.

49. Владата наведува дека притворот на жалителите, во најголем дел, бил оправдан од опасноста од нивното бегство. Во врска со ова, тие наведуваат дека вториот жалител живеел и работел во период од осумнаесет години во Турција, каде што била сопственик на две компании. Нејзиниот брат, син на првиот жалител, Х.Р., кој исто така бил обвинет во кривичната постапка, живеел и работел во Турција шестнаесет години. Х.Р. бил достапен за домашните власти и за

истиот бил издаден меѓународен налог за апсење. Сите овие околности им биле познати на домашните власти и жалителите.

2. Оценка на Судот

(а) Општи принципи

50. Според воспоставената судска пракса на Судот според член 5 § 3, постоењето на разумно сомневање е услов што е *sine qua non* за законитоста на продолжениот притвор. Сепак, по одреден временски период тоа повеќе не е доволно. Во такви случаи, Судот мора да утврди дали другите основи дадени од судските органи продолжиле да го оправдуваат лишувањето од слобода. Кога таквите основи се "релевантни" и "доволни", Судот исто така мора да утврди дали надлежните национални органи покажале "посебна внимателност" во водењето на постапката. Оправданоста за секој период на притвор, без оглед колку е краток, мора да биде убедливо докажано од страна на властите (види *Buzadji v. Republic of Moldova* [GC], бр. 23755/07, § 87, ECHR 2016 (извадоци)). Особено, како што нагласува Судот во случајот на *Buzadji* (*ibid.*, § 102), условот на судскиот службеник да даде релевантни и доволни причини за притвор - покрај постоењето на основано сомневање - се применува веќе во период од донесување на првото решение со кое се определува притворот, односно "веднаш" по апсењето, како што се бара според првиот дел од член 5 § 3 од Конвенцијата.

51. Органите кога одлучуваат дали лицето треба да биде пуштено на слобода или притворено, се должни да ги разгледаат алтернативните средства за обезбедување на негово присуство на судење (види, меѓу многуте други органи, *Idalov v. Russia* [GC], број 5826/03, § 140, 22 мај 2012 година).

52. Судот повторува дека според неговата постојана судска пракса прашањето дали е прифатлив период на притвор не може да се оцени *in abstracto*. Продолжениот притвор може да се оправда само ако постојат конкретни индикации за вистинско барање од јавен интерес кое, без оглед на пресумпцијата на невиност, го надминува правилото за почитување на индивидуалната слобода (види, меѓу другите, *Labita v. Italy* [GC], бр.26772/95, § 152, ЕКЧП 2000-IV). Со посебен осврт на ризикот од бегство, мора да се рагледа карактерот на засегнатото лице, неговиот морал, средства, врски со државата во која тој е обвинет и неговите меѓународни контакти (види *Buzadji*, цитиран погоре, § 90) . Постоењето на убедливо утврден ризик од повторно сторување на кривичното дело, може да ги наведе судските органи да наредат и да го остават осомничениот во притвор, со цел да спречат

какви било обиди за извршување на други кривични дела. Меѓутоа е неопходно, меѓу другите услови, опасноста да биде веродостојна и мерката соодветна, во смисла на околностите на случајот, а особено на минатото и личноста на засегнатото лице (види *Valeriy Samoylov v. Russia*, бр.57541/09, § 109, 24 јануари 2012 година, со понатамошни референци).

53. Должност на домашните власти е да утврдат постоење на конкретни факти релевантни за основите за продолжување на притворот (види *Vasilkoski and Others v. Republic of Macedonia*, бр. 28169/08, § 57, 28 октомври 2010 година). Националните судски власти мора да ги испитаат сите факти при расправањето дали постои или не реално оправдано барање од јавен интерес, со должно внимание на принципот на презумција на невиност, поаѓајќи од правилото за почитување на слободата на индивидуата, кои мора да ги образложат во нивните одлуки со кои ги одбиваат барањата за ослободување. Не е задача на Судот да утврдува такви факти и да го заземе местото на националните власти кои одлучиле за притворот на жалителот. Во суштина, врз основа на причините дадени во одлуките на домашниот суд и на вистинските факти споменати од жалителот во неговите жалби, Судот е повикан да одлучи дали имало повреда на член 5 § 3 од Конвенцијата (види *McKay v. the United Kingdom* [GC], бр. 543/03, § 43, ECHR 2006-X и *Wiensztal v. Poland*, бр. 43748/98, § 50, 30 мај 2006 година). Во остварувањето на оваа функција, Судот мора да се погрижи дека домашните одлуки не биле стереотипно формулирани или во кратка форма (види *Panchenko v. Russia*, бр. 45100/98, § 107, 8 февруари 2005) и дека образложението не било само општо или апстрактно (види *Smirnova v. Russia*, бр. 46133/99 и 48183/99, § 63, ECHR 2003-IX (извадоци)).

(b) Примена на овие принципи во конкретниот случај

54. Што се однесува до периодот што треба да се земе во предвид во конкретниот случај, Судот повторува дека според својата добро поставена судска пракса, при утврдувањето на должината на притворот според членот 5 § 3 од Конвенцијата, периодот што треба да се земе предвид започнува на денот кога обвинетиот е ставен во притвор и завршува на денот кога е ослободен (види, на пример, *Fešar v. the Czech Republic*, бр. 76576/01, § 44, 13 ноември 2008) или кога обвинението било утврдено, дури и само од првостепен суд (види *Belevitskiy v. Russia*, бр. 72967/01, § 99, 1 март 2007 година).

55. Соодветно на тоа, периодот на притворот на жалителите кој треба да се земе предвид започнува на 23 и 24 декември 2010 година соодветно, датумите кога жалителите биле притворени и завршува на 14 март 2012 година, кога првостепениот суд ги осудил жалителите. Во

целост истиот изнесува една година, два месеци и дваесет и еден ден за првиот жалител и една година, два месеци и дваесет дена за вториот жалител.

56. Судот забележува дека жалителите и седумнаесет други лица биле притворени со одлука на истражниот судија од 24 декември 2010 година. Наредбата за притвор била заснована врз сите три основи за притвор предвидени во Законот за кривична постапка, имено опасност осомничените да се дадат во бегство, да го повторат делото и да влијаат врз истрагата. По 22 март 2011 година, последната причина повеќе не била наведена како релевантен основ за продолжување на притворот на жалителите, со оглед на тоа што до тогаш било поднесено обвинението. Ризикот од бегство и повторното сторување на делото останале валиден основ за продолжување на притворот на жалителите во текот на периодот што се зема предвид. За првиот жалител, овие причини останаа релевантни причини за оправдување на неговиот притвор до неговата осуда од страна на првостепениот суд. Во однос на вториот жалител на 10 мај 2011 година, вториот основ бил отстранет од страна на домашните судови и се до добивање на нејзината пресуда од страна на првостепениот суд, нејзиниот притвор бил продолжен исклучиво врз основа на опасноста од нејзино бегство.

57. Со оглед на горенаведеното, Судот ќе ги испита основите за притвор врз кои се потпираат домашните судови.

(i) Опасност за бегство

58. Во текот на периодот што се разгледува, домашните судови постојано се потпирале на тежината на обвиненијата и на сериозноста на казната со која жалителите и другите обвинети се соочувале како одлучувачки елементи за да се гарантира понатамошно продолжување на нивниот притвор врз основа на опасноста од нивното бегство. Тој ризик се базирал и врз основа на сомневање дека го сториле кривичното дело за кое биле обвинети (види ставови 10, 14 и 18 погоре).

59. Судот во неколку наврати сметаше дека тежината на обвиненијата сама по себе не може да ги оправда долгите периоди на притвор (види, меѓу многу други власти, *Ilijkov v. Bulgaria*, број 33977/96, §§ 80-81, 26 јули 2001, *Gulyayeva v. Russia*, број 67413/01, § 186, 1 април 2010 година и *Trifković v. Croatia*, бр 36653/09, § 129, 6 ноември 2012). Судот укажува дека иако сериозноста на изречената казна е релевантен елемент во проценката на ризикот на обвинетиот да избега, потребата за продолжување на лишувањето од слобода не може да се оцени од чисто апстрактна гледна точка, имајќи ја предвид само тежината на кривичното дело (види *Miladinov and Others v. Republic of*

Macedonia, број 46398/09, 50570/09 и 50576/09, § 54, 24 април 2014 година).

60. Во своите поднесоци, Владата тврдеше дека притворот на жалителите врз основа на опасност од нивно бегство бил оправдан со оглед на тоа што вториот жалител живеел и работел осумнаесет години во Турција, каде што била сосопственик на две компании. Тие, исто така, тврдеа дека Х.Р., син на првиот жалител и брат на вториот жалител, кој исто така бил обвинет во кривичната постапка, избегал и бил издаден меѓународен налог за негово апсење. Тој, исто така, претходно живеел и работел во Турција долго време.

61. Судот наведува дека домашните судови не ги споменале силните врски на вториот жалител со Турција како причина која го оправдува нејзиниот притвор врз основа на ризикот од бегство. Овие аргументи беа дадени од Владата само во фазата на комуникација. Судот повторува дека не е негова задача да го заземе местото на домашните судови кои одлучиле за притвор на жалителите. Обврска е на домашните судови да ги испитаат сите факти кои се предмет на расправа за или против притворот и истите да ги наведат во своите одлуки. Според тоа, новите причини на Владата, кои беа покренати за прв пат во постапките пред Судот, нема да бидат земени во предвид (види *Valeriy Kovalenko v. Russia*, бр.441616 / 08, § 49, 29 мај 2012 година, со понатамошни референци).

62. Во решението за продолжување од 22 март 2011 година, домашниот суд сметал дека фактот што неколку сообвинети, вклучувајќи го и Х.Р. (син на првиот жалител и брат на вториот жалител) биле во бегство, го зголемиле ризикот од бегство на другите обвинети. Судот забележува дека однесувањето на сообвинети не може да биде одлучувачки фактор во проценката на ризикот од бегство на притвореникот. Таквата проценка треба да се заснова врз лични околности на притворениот (види *Mamedova v. Russia*, број 7064/05, § 76, 1 јуни 2006 година и *Korshunov v. Russia*, број 38971/06, § 51, 25 октомври 2007 година).

63. Според мислењето на Судот, домашните судови не покажале ниту еден конкретен факт во поткрепа на нивните заклучоци. Покрај споменувањето, во образложението, на "имотната состојба и семејната ситуација" на жалителите, без да се "изостави" опасноста од бегство (види став 10 погоре), тие не упатуваат на конкретни аспекти на нивниот карактер, однесување или околности кои би го оправдале заклучокот дека за секој жалител постои ризик од бегство. Ниту пак се осврнале на аргументите на жалителите кои го намалувале ризикот од бегство, како на пример дека имале силни семејни врски, не се спротивставиле на апсењето и не се обиделе да избегаат. Во ниту еден момент во постапката домашните судови не објасниле во своите одлуки зошто нема да бидат доволни алтернативните мерки за

лишување од слобода за да се обезбеди присуство на жалителите за време на судењето (види *Miladinov and Others*, цитирани погоре, § 55).

(ii) Опасност од повторно сторување на делото

64. Домашните судови, исто така, се осврнале на веројатноста жалителите да ги повторат делата како дополнителни основи што го оправдуваат нивниот континуиран притвор. Притоа, тие се осврнале на сериозноста на наводното кривично дело, фактот дека обвинетите биле обвинети за дејствување како организирана група во текот на подолг временски период, мотивот и околностите на наводните престапи и фактот што обвинетите се уште ги држеле истите места во компаниите кои биле вмешани во кривичната постапка (види ставови 9, 12, 14 и 18 погоре).

65. Судот претходно сметал дека "фактот дека некое лице е обвинето за делување во кривичен заговор не е само по себе доволно за да ги оправда долгите периоди на притвор; неговите лични околности и однесување секогаш мора да бидат земени во предвид "(види *Khodorkovskiy and Lebedev v. Russia*, број 11082/06 и 13772/05, § 506, 25 јули 2013). Во оваа насока, Судот забележува дека во решенијата за притвор домашните судови пропуштиле да го земат предвид фактот дека жалителите немале претходна криминална евиденција. Нивното размислување не се променило со текот на времето за да ја одрази секоја можна ситуација во развој и истите не потврдија дали основите на кои се повикале на почетокот останале валидни и во напредната фаза на постапката.

66. Како домашните судови се потпреле на фактот дека жалителите имале раководни позиции во компаниите вмешани во кривичната постапка, Судот се согласува дека овој фактор може да биде релевантен при проценувањето дали истите би можеле да ја попречат постапката со уништување докази или дури и да го повторат делото (споредете со *Segeda v. Russia*, број 41545/06, § 64, 19 декември 2013 година). Сепак, дури и под претпоставка дека тој ризик во почетокот постоел, по протоколот на извесен временски период, потпирањето на тој аргумент бара понатамошна поткрепа, која домашните судови не успеале да ја обезбедат.

67. Судот на крај забележува дека во сите решенија за продолжување и одлуките во врска со жалбите на жалителите, постојано се користела иста формула како образложение. Се чини дека судовите немале доволно внимание во однос на индивидуалните околности на жалителите, бидејќи нивниот притвор бил продолжен со колективни наредби за притвор. Судот веќе утврди дека практиката на издавање на колективни наредби е несоодветна, сама по себе, со

членот 5 § 3 од Конвенцијата, доколку дозволува продолжување на притвор на група лица без поединечна случај по случај процена на основите за притвор во однос на секој поединечен член на групата (види *Vasilkoski and Others*, цитиран погоре, § 63).

68. Со оглед на горенаведеното, Судот не е убеден дека опасноста од повторно сторување на делото е доволно утврдена.

(iii) Заклучок

69. Судот смета дека со тоа што не успеале да ги разгледаат конкретните факти или правилно да ги разгледаат алтернативните превентивни мерки и во суштина се потпирале на тежината на обвиненијата и на сериозноста на изречената казна, судовите го продолжувале притворот на жалителите со повикување на основи кои не може да се сметаат за "релевантни и доволни" во рамките на значењето на судската пракса на Судот (види *Vasilkoski and Others*, цитирани погоре, § 64, и *Miladinov and Others*, цитирани погоре, § 58). Во овие околности, не е неопходно да се испита дали постапката била спроведена со "посебна внимателност" (види *Orban v. Croatia*, бр. 56111/12, § 62, 19 декември 2013, и *Segeda*, цитиран погоре, § 70).

70. Според тоа, постои повреда на членот 5 став 3 од Конвенцијата.

III. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 5 § 4 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

71. Жалителите се жалат дека нивните жалби од 29 април 2011 година не биле испитани "брзо" од страна на Апелациониот суд во Скопје. Тие тврдат дека до денот кога ја поднеле својата апликација пред овој суд, на 23 мај 2011 година, не добиле одлука по нивните жалби. Тие се потпираат на членот 5 § 4 од Конвенцијата, кој гласи:

"4. Секое лице лишено од слобода со апсење или притворање има право да вложи жалба до судот, и тој во кус рок да ја разгледа законитоста на тоа лишување од слобода и ако тоа не било законско, да нареди негово ослободување."

72. Владата изјави дека Апелациониот суд Скопје одлучил по жалбите на жалителите на 10 мај 2011 година и достави како доказ копија од одлуката. Тие понатаму тврдеа дека одлуката била доставена

до вториот жалител во затвор, на 13 мај 2011 година, и доставија потпишан допис за испорака, како доказ. Дополнително, адвокатот на жалителите во домашните постапки извршил увид во списите на предметот во судот на 13 мај 2011 година.

73. Судот повторува дека членот 5 § 4 од Конвенцијата, со кој им се гарантира на притворените лица право да поведат постапка за оспорување на законитоста на нивниот притвор, исто така, го предвидува и нивното право, по поведувањето на таквите постапки, на брза судска одлука во врска со законитоста на притворот и наредбата за неговото укинување, ако се докаже дека е незаконско (види *Idalov*, цитиран погоре, § 154). За да се утврди дали е исполнет условот да се донесе "брза" одлука, неопходно е да се изврши целосна проценка кога постапката е спроведена на повеќе од едно ниво на надлежност (види *Mooren v. Germany* [GC], број 11364/03, § 106, 9 јули 2009 година). Истовремено, стандардот на "брзина" е помалку строг кога станува збор за постапки пред апелациониот суд (види *Lebedev v. Russia*, бр 4493/04, § 96, 25 октомври 2007). Прашањето дали е испочитувано правото на брза одлука - како што е случајот со одредбата за "разумен рок" во членот 5 § 3 и членот 6 став 1 од Конвенцијата - треба да се утврди во светло на околностите на секој случај поедничено (види *Rehbock v. Slovenia*, број 29462/95, § 84, ECHR 2000-XII и *G.B. v. Switzerland*, број 27426/95, § 33, 30 ноември 2000).

74. Судот претходно го заземал ставот дека, кога жалителот поднел жалба против одлуката за продолжување на неговиот притвор, соодветно е да се пресмета времето кое поминало од датумот кога жалителот ја поднел жалбата, бидејќи претходниот период не може да се припише на Државата (види *Khodorkovskiy v. Russia*, број 5829/04, § 247, 31 мај 2011). Во конкретниот случај, притворот на жалителите бил продолжен со решение на судот од 21 април 2011 година. Жалителите ги поднесоа своите жалби на 29 април 2011 година; осум дена по изрекувањето на решението за притвор од страна на првостепениот суд. Апелациониот суд Скопје ја разгледал жалбата на жалителите на 10 мај 2011 година, единаесет дена по поднесувањето. Судот забележува дека првиот жалител добил копија од одлуката на Апелациониот суд на 13 мај 2011 година, односно четиринаесет дена по поднесување на жалбата. Истиот ден адвокатот на жалителите извршил увид во списите на предметот во судот и дознал за одлуката за притвор.

75. Според мислењето на Судот, и имајќи ја во предвид нејзината судска пракса, тој период од четиринаесет дена не изгледа прекумерен (види *Alouache v. France*, бр. 28724/11, § 58, 6 октомври 2015 година, и *Khodorkovskiy*, цитиран погоре, § 247, каде должината на жалбената постапка траела четиринаесет и шеснаесет дена,

соодветно, утврдено е дека не била во спротивност со барањето за "брзина" од член 5 § 4 од Конвенцијата).

76. Оттука, следи дека оваа жалба треба да биде одбиена како очигледно неоснована, согласно членот 35 ставови 3 и 4 од Конвенцијата.

IV. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕНОТ 6 § 2 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

77. Жалителите понатаму се жалат според членот 6 став 2 од Конвенцијата дека текстот на одлуките на судовите за нивниот притвор го прекршил нивното право за презумција на невиност. Членот 6 став 2 гласи:

"2. Секој кој е обвинет за кривично дело се смета за невин сè додека неговата вина не се докаже по законски пат."

A. Допуштеност

78. Судот забележува дека овој жалбен навод не е очигледно неоснован во смисла на значењето на членот 35 § 3 (а) од Конвенцијата. Понатаму, забележува дека овој жалбен навод не е недопуштен по ниту еден друг основ. Оттука, мора да биде прогласен за допуштен.

B. Основаност

1. Наводи на странките

79. Жалителите тврдат дека домашните судови го прекршиле нивното право на презумција на невиност. Во својата одлука од 22 март 2011 година за продолжување на притворот на жалителите, советот составен од три члена, меѓу другото, навел дека "обвинетите ги извршиле кривичните дела како добро организирана и компактна група"; "имајќи го предвид степенот на опасност за општеството и кривичната одговорност" и дека "некои од кривичните дела биле сторени како континуирани кривични дела".

80. Владата тврди дека советот само изразил сомневање дека жалителите ги извршиле кривичните дела за кои биле обвинети. Советот ги зел предвид посебните околности во врска со начинот на кој биле извршени наводните прекршоци со цел да се оценат причините за продолжување на притворот на жалителите. Владата се повика на пресудата на Судот во случајот *Miladinov and Others*.

2. Мислење на Судот

81. Судот повторува дека принципот на презумција на невиност согласно член 6 § 2 е повреден доколку судиска одлука или всушност, навод на државен службеник искажува мислење дека некое лице е виновно пред да биде утврдена неговата вина согласно законот. Доволно е, во отсуство на формален наод, да постои некое размислување што сугерира дека судот или службеникот за кој станува збор го смета обвинетиот за виновен, а предвременото изразување на такво мислење од страна на самиот совет неизбежно е во спротивност со споменатиот принцип (види *Perica Oreb v. Croatia*, број 20824/09, § 140, 31 октомври 2013 година).

82. Меѓутоа, треба да се направи разлика помеѓу изјави што го одразуваат мислењето дека засегнатото лице е виновно и изјави кои едноставно ја опишуваат "состојбата на сомневање". Првите ја повредуваат презумцијата на невиност, додека вторите се сметаат за прифатливи во разни ситуации што ги разгледувал Судот (види *Garycki v. Poland*, број 14348/02, § 67, 6 февруари 2007). Судот претходно сметал дека оспорените изјави мора да се читаат како целина и во нивниот соодветен контекст (види *Böhmer v. Germany*, бр. 37568/97, § 60, 3 октомври 2002 година).

83. Осврнувајќи се на околностите на конкретниот случај, Судот забележува дека оспорените изјави (види став 79 погоре) биле направени од страна на три- члениот совет со цел да се оправда продолжувањето на притворот на жалителите врз основа на ризикот од нивното бегство и повторување на делото. Во исто време, Судот забележува дека домашните судови се повикале на основано сомнение дека обвинетите ги извршил кривичните дела за кои биле обвинети во обвинителниот акт (види став 18 погоре). Од читањето на домашната одлука во целина јасно е дека домашните судови ги третираат оспорените околности не како утврдени факти, туку само како наводи (види *Karan v. Croatia*, (dec.), бр.21139/05, 7 декември 2006).

84. Во целина, Судот не смета дека оспорените изјави содржеле експлицитна и несоодветна изјава што доведува до утврдување на жалителите како виновни пред да се утврдат како виновни според законот (споредете *Perica Oreb*, цитиран погоре, § 143 и *Gafarov v. Russia*, број 25404/09, § 212, 21 октомври 2010 година). Напротив,

оспорените фрази содржеле придружни изјави кои јасно кажуваат дека жалителите биле осомничени за делата наведени во обвинителниот акт. Судот е уверен дека домашните судови не се осврнале на прашањето дали вината на жалителите може да се утврди од доказите, што очигледно не било прашање што требало да се утврди во контекст на притворот, туку дали имало правна основа за продолжениот притвор на апликантите (види *Miladinov and Others*, цитиран погоре, § 75).

85. Во овие околности, Судот смета дека формулацијата на наредбата за притвор не претставува изјава за вината на жалителите, спротивно на принципот за презумција на невиност и утврди дека нема повреда на членот 6 став 2 од Конвенцијата.

V. ПРИМЕНА НА ЧЛЕН 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

86. Член 41 од Конвенцијата предвидува:

“Ако Судот оцени дека постои повреда на Конвенцијата или на нејзините протоколи, и ако внатрешното право на заинтересираната Висока страна договорничка овозможува само делумно отстранување на последиците на таа повреда, Судот и дава на оштетената страна, доколку е потребно, правично задоволување.”

A. Надомест на штета

87. Жалителите барале 20,000 евра (ЕУР) на име нематеријална штета.

88. Владата го оспори износот како прекумерен и неоснован.

89. Судот смета дека на жалителите има следува нематеријална штета за утврдената повреда. Одлучувајќи врз основа на справедливост, врз основа на оваа точка, им доделува на секој од жалителите по 780 ЕУР.

B. Трошоци

90. Жалителите исто така побаруваат 3.000 ЕУР за трошоците пред Судот.

91. Владата го оспори барањето како прекумерно и неосновано.

92. Согласно судската пракса на Судот, жалителот има право на надомест на трошоци доколку докаже дека истите биле вистински и неопходни и во разумен износ. Судот истакнува дека согласно правилото 60 §§ 2 и 3 од Правилникот на Судот, “жалителот мора да

поднесе детални податоци за сите барања заедно со сите релевантни докази во поткрепа на истите”, во спротивно “Советот може да го одбие барањето во целост” (види *Lazoroski v. the former Yugoslav Republic of Macedonia*, бр.4922/04, § 88, 8 Октомври 2009).

93. Во конкретниот случај, Судот наведува дека жалителите пропуштиле да го потврдат своето барање со детална листа на трошоци и докази во поткрепа на истото. Во такви околности Судот не досудува надомест.

С. Затезна камата

94. Судот смета дека е соодветно затезната каматна стапка да се заснова на најниската каматна стапка за позајмени средства на Европската централна банка, на која треба да се додадат три процентни поени.

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ, ЕДНОГЛАСНО

1. *Ги прогласи* жалбите врз основа на Член 5 § 3 и Член 6 § 2 допуштени, а во останатите жалбени наводи недопуштени;
2. *Смета* дека има повреда на Член 5 § 3 од Конвенцијата;
3. *Смета* дека нема повреда на Член 6 § 2 од Конвенцијата;
4. *Смета*
  - (а) дека тужената држава треба да им исплати на секој од жалителите, во рок од три месеци од денот на правосилноста на одлуката согласно член 44 § 2 од Конвенцијата, износ од ЕУР 780 (седумстотини и осумдесет евра), зголемени за секоја такса која може да биде наплатена, на име нематеријална штета, во противвредност во домашната валута на тужената држава по среден курс применлив на денот на исплатата;
  - (б) дека по истекот на горенаведениот рок од три месеци до исплатата ќе се плати единствена камата на горенаведените износи по стапка еднаква на најниската каматна стапка на позајмени средства на Европската централна банка во периодот на плаќање плус три процентни поени;
5. *Го отфрли* остатокот од жалбата на жалителите за правичен надоместок.

Изготвено на Англиски јазик, и објавено во писмена форма на 8
Февруари 2018 година, согласно Правилото 77 §§ 2 и 3 од Правилата
на Судот.

Abel Campos
Секретар

Linos- Alexandre Sicilianos
Претседател